

שובו של 'יד הנפץ'

סיפור מאת

בן-ציון יהושע

לפני כשבוע מלאו לי תשע-עשרה. כנפי הצניחה מנפחות לי את החזה המוצק והמצומק. לראשי כלנית כמו שירה של שושנה דמארי - הכומתה האדומה התקועה לראשי ונעליי האדומות והמצוחצחות מתייפות על רגליי. כל אלה הוסיפו כמה סנטימטרים לביטחוני העצמי. לא סיפרתי לאיש כי המיומנות שלי בהטלת רימונים אל תוככי היעד נרכשה מהשלכת עיתון בוקר למרפסת של גברת טננבאום למרפסת הקומה השלישית, כי קודם גיוסי לצבא חילקתי עיתונים. בחנתי את העולם שסביבי מגובה מטר ארבעים ותשע עם הנעליים והסוליות הצמודות להן. גופי הצנום לא הפריע לי לגבור על כל יריביי ב'הורדת ידיים'. בזריזות של פנתר אני יודע להצמיד למזרן גם מתאבק במשקל כבד ממני. ביום הספורט האחרון הגעתי ראשון לקו המטרה ובמשיכת חבל הובלתי את החבורה שמאחוריי לניצחון, שזיכה אותנו בגביע אלוף הפיקוד. למרות יתרונותי הספורטיביים, הייתי טרף קל במלתעות של חבריי למחלקה, שהדביקו לי כינויים נדושים, כמו: 'ירושלמי', 'ילד טוב ירושלים', 'אתה לא גבר', 'אתה מקרה אבוד', שמשמעם שאני עדיין בבתולי, מין ייצור רכרוכי הפוחד מצילה של אישה. במיוחד הציק לי הכינוי 'דרדס ננס' על אף ששיקף מציאות עגומה. לא אחת עמדתי בנפש עגומה מול הראי בשער הבסיס ועליו הכתובת: 'חייל, הקפד על הופעתך!' בפני חבריי גזרתי על עצמי שתיקה, כי במילים הם היו חזקים ממני. כשניסיתי לפצות את פי נמצאתי מלעלע ודבריי המגומגמים יצאו מפי בקול גבוה של נער מקהלה. הם דיברו בקולות עמוקים ובשטף של רכבת אקספרס ואני גמגמתי בקצב צפירות רכבת העמק ז"ל. סיפורי מעלליהם קלחו כיד הדמיון הטובה עליהם ואני, התכנסתי בפינתי והקשבתי בקנאה לסיפוריהם של בעלי היצרים האלה, שהמתיקו את עצבות הלילה באוהל הרטוב מדמעותיי.

בחצות, כשחזרו מחופשת ה'אֶפְטֶר' הקצרצרה שלהם, סיפרו בקולי קולות ובפרטי פרטים על הזונות של ה'שטח הגדול' ביפו, שיופיין עולה על יופיין של אווה גרדנר, המפתה הסקסית, גרייס קלי היפהפייה השברירית, גרטה גרבו הקשוחה והמסתורית ומרלן דיטריך שידעה להיות יפה וגם לשיר. כולן עפר לרגלי הזונות של יפו. הם הרבו לשבח ולהלל את המיומנות היפואית, שמעמידה בצל את ה'קאמה סוטר', מדע האהבה האלמותי של האקרובטים ההודים מדורי דורות. הפטריוטיות שלהן נגעה ללבי, כי הן העניקו לא רק את חסדיהן אלא גם העניקו הנחה ראויה לחיילים בכומות אדומות, ששילמו בהונם ובאונם והשאירו בידי הלוחם אדום-הכומתה עודף לקניית כוס חלב חם ומתוק אצל בוריס הצולע.

בשעות שחבריי למחלקה בילו עם יפהפיות יפו אני התנדבתי לשמור בבסיס ולאור פנס חיוור קראתי את הרפתקאותיהם של 'וינטו אדום-העור' ו'יד-הנפץ חיוור-הפנים' של קארל מאי, שזכה לכינוי מעליב 'מהגר ירוק' בשל היותו יצור מגוחך ורכרוכי, שאינו גומע מן המרק שלו בלגימות רעשניות כחרחוריו של תאו גוסס. מין שלומיאל כביכול שמכניס את הקליע הפוך כשהוא מטעין את הרובה ותוחב את הסכין בחגורתו ובכל פעם שהתכופף הלהב ננעץ לו בירך. 'יד הנפץ' זכה לכינוי מעליב חרף היותו המעולה שבצלפים ומי שמסוגל להשתלט על סוסי מוסטנג פראיים, לצוד ביזונים משתוללים, לקטול דוב גריזלי אימתני, להפיל ארצה ולהכניע אף את החזק שבאויביו במכת מחץ אחת של אגרופו הקטלני – אגרופ שזיכה אותו, ובצדק, בתואר הכבוד, הנערץ אפילו על האינדיאנים – 'יד הנפץ'. עלילות גיבוריו של קארל מאי סחפו את הדמיון שלי למחזות מופלאים, עד כדי כך שהזדהיתי עם הגיבורים וביקשתי להידמות להם ולהוכיח אחת ולתמיד לעצמי, שאני לא רכרוכי כפי שאני נראה. בדמיוני הרחקתי לכת ולקחתי חלק בעלילות שרקם קארל מאי.

הרעש וההמולה שעשו עם שובם מהשטח הגדול ביפו, החזירו אותי למציאות העגומה של חי. הם היו שיכורים מחלב ודבש ואני חייתי בעולמם של 'וינטו אדום-העור' ו'יד-הנפץ'. הקשבתי לסיפוריהם בשמץ קינאה ובהרבה נחמה: 'הגיבורים הגדולים האלה גומרים מהר ורצים לספר לחבר'ה'. נקמתי המתוקה לא התעכבה לאורך זמן. במשך שבועות הם גרדו את המַגְדָּבוֹשֶׁקֶס, פִּינֵי הערווה, שהועברו מעדנות למפסעותיהם באמצעות סוג של חיכוך ידוע, שבין צנחן אמיץ חבוש כומתה אדומה לזונה יפואית.

ב

השנה 1955. ה'פֶּדְאיוֹן' ('מחרפי נפשם') פעלו ברחבי הארץ. הם הסתננו ארצה למטרות רצח וגניבת רכוש. הגדוד שלנו ערך פעולות תגמול נגד המרצחים ושולחיהם. הם בשלהם ואנחנו בשלנו. תלמידות ותלמידי ישראל אימצו את היחידות הלוחמות. האימהות והבנות סרגו לחיילים כובעי צמר עבים וצירפו אותם עם מכתב לחבילת הממתקים. אם היית בר מזל זכית לחברה לעט חמודה בעלת יכולת ביטוי בכתב פנינים ואם איתרע מזלך קיבלת מכתב רשלני מנער מסוקס המתמודד עם פצעי בגרות ומתוסכל מאבדן חברות המתרפקות על לוחמים בכומתה אדומה. יתר על כן, היה סיום קבוע שהסתיים בהצהרה חגיגית: "חייל יקר, והלוואי שתמות למען המולדת". שיחק מזלי וזכיתי ביעל, תיכוניסטית צעירה ממני בשנתיים-שלוש שהתגוררה בכפר קטן בגוש תל-מונד. כשפתחתי את החבילה מצאתי מכתב ורדרד מבושם כתוב בדיו ירוקה ובכתב רהוט, שנכתב בקולמוס בעל ציפורן דקיקה. ליד חתימתה ציירה יעל ביד אמונה את החץ של קופידון הננעץ בלב. לא חלף יום מבלי

שהדואר הצבאי הרעיף עלי את מכתביה, שיריה, סיפוריה והגיגיה. על כל מכתב קצרצר או גלויה שכתבתי לה על 'מסטינג' שמנוני בכתב עילג, הביא לי הדואר הצבאי ערמות של מכתבים ארוכים ומבושמים עם ורדים מיובשים.

ברגע של חולשה נכנעתי לבקשתה וכיד הדמיון תיארתי את עצמי. סיפרתי שאני סמל ראשון, בעל בלורית בלונדית, עיניים תכולות, גובה: 1.85 מ'. גוף אתלטי, שחיין ורץ מצטיין, מקום שני בתחרות ארצית לנוער. חששתי לספר לה שבעברי חילקתי מדי בוקר עיתונים. לא סיפרתי לה כי בצניחה הראשונה שלי חששו המפקדים, שהרוח תישא אותי לשמי הים התיכון וארחף בשמים הגבוהים עד בוא גואל. הייתי בטוח שיעל תיכנס להלם קרב כשתפגוש טירון קטן קומה, בעל עיני יגון שחורות, שזוף מדורות של שמש ים תיכונית קופחת ומתנשא עם נעלי צנחנים לגובה 1.49 מטר. לא סיפרתי שצה"ל הזמין למעני נעליים במידות שהולמות אותי. עד מהרה הייתה מגלה את החייל מ'מדינת הגמדים', שאינו יודע לשחות, לרקוד ולרכוב על אופניים.

היא כתבה סיפורים שאני הייתי הגיבור המיתולוגי שלהם. כבר לא זכרתי את כל שקריי וחששתי מסתירות מביכות. יעל נסחפה לסיפור אהבה, שהלך והעצים, ולי היה שברון לב רק מהמחשבה ששקריי יתגלו והחלום שאנו רוקמים יכול לפוג בניד עפעף כשנתראה פנים אל פנים. לא שיגרתי אליה תמונה בתירוצים דחוקים מן הסוג 'אני מעדיף את הפתעת הפגישה הראשונה'. יעל הביעה את רצונה לפגוש ולהכיר מקרוב את החייל שלה, לאהוב אותו פנים אל פנים, לחלום יחד איתו ולבלות אל תוך הלילה. ואולי אחרי כמה פגישות נוכל להתנשק. והעמיד ודאי צופן הפתעות מרעישות יותר. במו ידיה היא סרגה למעני כובע צמר אדמדם, כובע צמר של שודדי בנקים שבו ראו רק זוג עיניים. במארבים בלילות החורף הקרים חבשתי את כובע הצמר וחשבתי על יעל מגוש תל-מונד. ב'צעדת ארבעת הימים', שהועתקה מההולנדים, צעדנו בשדרה המרכזית של כפר הולדתה של יעל. ילדי הכפר יצאו לשולי הדרך וצעקו בקולי קולות לעבר כל קבוצת חיילים שעברה על פניהם: 'צביקה... צביקה. יעל אוהבת אותך וגם אנחנו'. על כך דיווחה יעל במכתבה והצטערה שלא הצליחה לזהות אותי. "לא ראיתי שום חייל בגובה 1.85 ס"מ עם שיער בלונדי ועיניים כחולות, הנושא דרגת סמל ראשון". גם ממני נבצר לזהות את יעל שכנראה חלפתי על פניה. יעל שיגרה אלי את תמונת הפספורט שלה בשחור לבן. נערה בת שש עשרה בלבוש אחיד של בית-ספר. עיניים ענקיות, אף זעיר ומעוצב, שפתיים בתוליות, שגבר לא נשק אותן עדיין. על החיוך שנשפך משפתי החטובות נסוך עצב. גם עיניה היו עצובות. היא התחננה שאשלח לה את תמונתי כדי שתוכל לשאת אותה בארנקה ולהציגו. היא כתבה: 'בחור נאה כמוך הוא סיבה טובה להשוויץ בפני חברותי'. חששתי לשלוח לה תמונה ועוד יותר

חששתי לפגוש אותה פנים אל פנים. השתדלתי להתעלם מן הבקשה הקשה הזאת, אך היא בשלה ביקשה שניפגש פנים אל פנים באחת מחופשות ה'אפטר'.

ג

ברגע של חולשה אמרתי ביני לביני: 'על החיים ועל המוות' וקבענו להיפגש על גרם המדרגות של קולנוע מוגרבי בפנינת הרחובות בן-יהודה ואלנבי. היא תתייצב עם סרט אדום גדול בשיער ואני עם כומתה אדומה, נעליים אדומות, כנפי צניחה וציפורן אדומה בדש בגדי החייל שלי. לקראת הפגישה גיהצתי את המדים וצחצחתי אם הנעליים האדומות.

נעמדתי והמתנתי לגרוע מכל. השמש האדומה בשמי הים התיכון הזדהתה עם מדי הצנחן שלי. עמדתי זקוף ואולי ארוויח כמה מילימטרים בגובה. יעל זיהתה אותי מייד. חיוך משוך על שפתיה. חייכתי גם אני. 'צביקה', היא אמרה. 'יעל', אני אמרתי. יעל, עם גוף של ילדה שפסקה לגדול, גררה רגל. "אני מקווה שהנכות שלי לא תפריע לך. אני שייכתי לדור שחלה בפוליו לפני שדוקטור יונה סאלק המציא את החיסון". אמרה. "אני מקווה שקומתי הנמוכה אינה מרתיעה אותך", אמרתי. "ידידי העט של חברותי שלחו תמונות וכתבו את שמות החיילים בתמונות. ידעתי שאתה לא גבוה. אהבתי את הגומות על לחייך. כפי שאתה רואה גם אני לא גבוהה במיוחד. אתה בהחלט נראה טוב ומתאים לטעמי. הבנתי שחיילים אוהבים להדביק כינויים. לא אהבתי את הכינוי 'דרדס ננס' שהדביקו לך. הם גם יודעים לשבח אותך על מסירותך לחברים ושאתה נוהג לחלק את החבילות המגיעות אליך לכל החברים. מעכשיו לא נצטרך להעמיד פנים'.

המיפגש עם יעל הותיר אותי פעור פה. הייתי בטוח שאמי לא תהיה מאושרת שחברתי היא נכת פוליו וכדרכה היא תגיד 'אתה עדיין צעיר. אתה לא צריך עכשיו חברות. תלמד, תתקדם ואלוהים גדול...' היא נראתה בחיים יפה פי כמה מן התמונה.

חייב הייתי לשוב לבסיס לפני חצות כמו סינדרלה הזכורה לטוב. הצטערתי צער רב על התיאור הבדיוני של החיצוניות שלי שכתבתי לה.

בפגישה מתגלה שיעל היא נערה נכה, מוכת פוליו. ממכתבי חבריי לכיתה שכתבו לחברותיהם, היו בידי יעל התיאורים המדויקים שלי. בתמונה מן הטירונות כתבו החיילים את שמות חבריהם לכיתה. החיילים יכלו לשבח את מסירותי לחבריי, את ההשתתפות בחבילת הדברים הטובים מהבית, את העזרה ואת החיפוי על חברים. הם גם כתבו את הכינוי שלי בפי חבריי 'הדרדס הננס' בהמשך נערכת הפגישה יעל חושפת את התמונה. הליווי בטרמפים אל הפידאיונים. ליל חורפי. רטוב עד לשד העצמות. החשש לישון בביתה. מה יגידו בבסיס. שריקות כדורים.

מיכלית דלק צבאית. הנהג מנומנם. בתנאי שתנהג במקומי. שינה במחנה המעצר בבית ליד.
 הבוקר – יעל נוסעת באותו אוטובוס.
 החשש מהמפגש. החלום מתפוגג שלה ושלו. כמה טוב היה כשרק הפנימיות שלנו מצאה את
 ביטויה

אחר כך חשבתי שבעצם אין הבדל מהותי בין 58 ל-85. אותן ספרות בסדר שונה משהו.

לפני כשבוע מלאו לי תשע-עשרה. הטירונות כבר מאחוריי. אני בעיצומה של ההשתלמות של המרגמות המוצנחות. חבריי במחלקה הקלו ראש בעובדה שאני 'ירושלמי' וילד טוב ירושלים', שמשמעו הפשוטה שאני בבתוליי ושאני פוחד מצילה של אישה. הם סיפרו על מעלליהם, שהיו או לא היו, ואני גזרתי על עצמי שתיקה.

מילאה אותי תחושה של הסכמה לדברי חבריי, שאני 'לא גבר' ואני 'מקרה אבוד'. הם סיפרו בפומבי על נסיעות ה'אפטר' לזונות בשטח הגדול ביפו ולי לא היה על מה לספר. הדמיון שלי הכריז על שביתה מלאה.

נכון שאהבתי לשמוע את סיפורי המעללים ולהעמיד פנים שאיני שומע.

השנה 1955. ה'פדאיון' ('מחרפי נפשם') פעלו ברחבי הארץ. הם הסתננו ארצה למטרות רצח וגניבת רכוש. הגדוד שלנו ערך פעולות תגמול נגד המסתננים ושולחיהם.

תלמידי ישראל אימצו את היחידות הלוחמות. האימהות סרגו כובעי צמר עבים שכיסו את הראש ואת הפנים והשאירו 'חלון' לנשימה ולצפייה. קיבלנו חבילות של ממתקים בצירוף מכתב. אם היית בר מזל הייתה זאת נערה חמודה ובעלת יכולת ביטוי בכתב פנינים ואם איתרע מזלך קיבלת מכתב בלתי קריא של נער ואם התאמצת וקראת מצאת בסוף המכתב הצהרה חגיגית "והלוואי שתמות למען המולדת". נטיית ליבי הייתה להאריך ימים ועל כן העדפתי תיכוניסטית צעירה ממני בשנתיים-שלוש.

זכיתי למנת אושר כשפתחתי את החבילה שזכיתי בה ומצאתי מכתב ורדרד, בכתב רהוט שנכתב בקולמוס בעל חוד דק. היא ליוותה את מכתבה בתמונה חמודה ובכמה דפי שירה שלה, שהצביעו על נערה את מכתבה של תלמידת גימנסיה, שהתגוררה במישור החוף, כ-4 ק"מ צפונית לרעננה

